

ITINERARIS PER A UN DIÀLEG ACTIU
AMB LES OBRES

Diàlegs de la mirada proposa una conversa entre diferents obres de la col·lecció de Josep Suñol que presenten aspectes comuns, però també et convida a formular la teva rèplica i completar, d'aquesta manera, el procés comunicatiu de les obres. El present document et planteja un recorregut perquè miris, pensis, analitzis, qüestionis, sentis, treballis i gaudeixis de les diferents obres de l'exposició. A més d'aquest itinerari, en trobaràs dos més que permeten altres lectures i diverses experiències de visita. Pots fer-los tots tres o cap d'ells. Pots treballar individualment o en grup. I, per suposat, t'animem a aproximar-te a totes les obres presents a l'exposició amb una actitud activa.

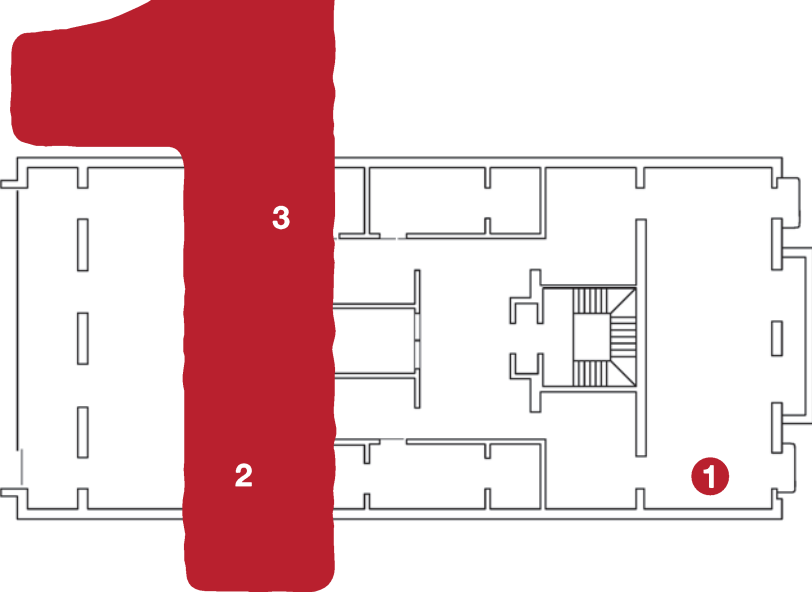
—

El que saps

—

Què mostra un objecte sense imatge?

Un llibre, una sabata, unes ulleres de sol... són objectes funcionals de la vida diària amb els quals estem familiaritzats. Però quin efecte provoquen quan els trobem descontextualitzats? Quin nou sentit adopten quan se'ns presenten de manera insòlita i inesperada? La seva situació en el context artístic afecta el seu significat, ús i percepció. Et proposem un recorregut per l'exposició **centrat en la presència d'objectes quotidians** que formen part d'objectes d'art contemporani i que ens revelen, d'aquesta manera, nous punts de vista sobre allò que creïem saber.

① Carlos Pazos, *Parole, parole* (1991)

Per pensar:

Fixa't en els diferents objectes que conformen l'obra. Què et provoca la seva associació?

Quin simbolisme solem atribuir al rellotge com a objecte?

Llegeix el missatge del telegrama. Què ens transmet la seva presència?

A què ens remet el títol de la novel·la?

Parole, parole és el nom de la peça. Quin sentit global li atorgues?

L'artista diu:

“El record és el que has perdut, el souvenir és el que tens.”

Rèplica: ✎

Un objecte pot convertir-se en una imatge i, alhora, una imatge pot convertir-se en un objecte. Pensa en un record de la teva infància, una vivència del teu passat o una experiència que t'hagi marcat. Quins tres objectes triaries per evocar-los o representar-los? Pots escriure els noms dels objectes o dibuixar-los a l'espai en blanc. Assaja una composició que expressi la idea. Si et ve de gust, fes el teu propi *assemblage* d'objectes a casa i envia'ns una fotografia o comparteix-la a les xarxes socials amb l'etiqueta *#FSdialegsdelamirada*

② Federico Guzmán, *The sound of business* (1988)

Si t'acostes a l'obra de Federico Guzmán llegiràs repetidament el nom *Gamo*. Es tracta d'una empresa espanyola de fabricació d'armes lleugeres. En aquest cas trobem una multiplicitat de dianes de tir d'aquesta marca encolades a la tela.

Per pensar:

Per a què serveix una diana?

Per què aquestes dianes estan tapades amb pintura?

Com interpretes el títol The sound of business?

Quin efecte provoca la multiplicació de dianes?

L'artista diu:

“En el terreny de l'art caben tots els elements sensorials, la memòria, la lògica, el concepte o la imaginació; penso que s'ha de fer servir l'art com a punt de creuament de totes aquestes energies. Crec que un tipus d'art exclusivament conceptual està limitat; nosaltres també ens movem per sensacions, per emocions, per intuïció. [...] Necessitem anar més enllà del pensament i potser, finalment, més enllà de l'art mateix.”

Rèplica: ✎

Prenent com a base l'afirmació de l'artista, et convidem a completar els espais en blanc amb les teves apreciacions sobre aquesta obra.

Elements sensorials

Sentits que t'activa:

Memòria

Records que t'evoca:

Lògica

Compta les dianes i intenta localitzar-ne el centre:

Concepte

Quin significat atribueixes a la referència a l'empresa d'armes i l'ús d'una multiplicitat de dianes?

Imaginació

Quines altres formes o aspectes et suggereix aquesta composició?

③ Antoni Tàpies, *Càntir i bota* (1987)

Els objectes d'aquesta escultura no són reals, sinó que han estat fosos en bronze. Tot i així, la seva presència ens remet sens dubte als elements que representa, ja que aquests han estat el model a partir del qual s'ha creat la seva rèplica.

Per pensar:

Quina mena d'objecte és un càntir i en quin context solem trobar aquest element?

Quin efecte ens provoca la presència de la bota abandonada?

Com interpreteu la incisió en el càntir?

Quina sensació ens genera que l'escultura es disposi arran de terra i no sobre un pedestal?

Per què creus que Tàpies fa una rèplica d'aquests objectes banals en bronze?

L'artista diu:

“Vivim constantment ‘distrets’, oblidant-nos de les nostres arrels més elementals, gairebé dels nostres instints. Tot el que ens envolta és artificios i en molts aspectes fals. [...] Amb la meua obra intento ajudar l'home a superar aquest estat d'alienació tot incorporant a la seva vida quotidiana objectes que el posin en contacte, d'una manera tangible, amb els problemes últims i més profunds de la nostra existència.”

Rèplica: ✎

Inspirant-te en les paraules de Tàpies, comenta en grup o escriu individualment una breu reflexió sobre els temes que evoca aquesta peça. Penseu que Tàpies va treballar molt sovint amb materials pobres (papers trencats, cordills desfets, cartrons, etc.) amb la intenció de mostrar-nos fidelment la seva presència nua. Quina mena de reivindicació es pot desprendre de l'ús de materials fràgils i caducs? Què canvia en l'obra d'art el fet d'optar per un material noble i resistent com el bronze?

Fundació Suñol

Passeig de Gràcia 98 | 08008 Barcelona | T 93 496 10 32
info@fundaciosunol.org | www.fundaciosunol.org

ITINERARIOS PARA UN DIÁLOGO ACTIVO CON LAS OBRAS

Diálogos de la mirada propone una conversación entre diferentes obras de la colección de Josep Suñol que presentan aspectos comunes, pero también te invita a completar el proceso comunicativo de la obra de arte animándote a formular tu réplica. El presente documento plantea un recorrido para mirar, pensar, analizar, cuestionar, sentir, trabajar y disfrutar las distintas obras que conforman la exposición. Además de este itinerario, encontrarás dos más que permiten diversas lecturas y experiencias de visita. Puedes seguir los tres o ninguno. Puedes trabajar individualmente o en grupo. Y, por supuesto, te animamos a aproximarte a todas las obras presentes en la exposición con una actitud activa.

Lo que sabes

¿Qué muestra un objeto sin imagen?

Un libro, un zapato, unas gafas de sol... son objetos funcionales de la vida diaria con los que estamos familiarizados. Pero, ¿qué efecto provocan cuando los encontramos descontextualizados? ¿Qué nuevo sentido adoptan cuando se nos presentan de manera insólita e inesperada? Su situación en el contexto artístico afecta a su significado, uso y percepción. Te proponemos un recorrido por la **exposición centrado en la presencia de objetos cotidianos** que forman parte de obras de arte contemporáneo y que nos revelan, de este modo, nuevos puntos de vista sobre aquello que creemos saber.

1 Carlos Pazos, *Parole, parole* (1991)

Para pensar:
Fíjate en los diferentes objetos que conforman la obra. ¿Qué te provoca su asociación?

¿Qué simbolismo se suele atribuir al reloj como objeto?
Lee el mensaje del telegrama. ¿Qué transmite su presencia?
¿A qué remite el título de la novela?

Parole, parole es el nombre de la pieza. ¿Qué sentido global le otorgas?

El artista dice:
“El recuerdo es lo que has perdido, el *souvenir* es lo que tienes.”

Réplica: ✎

Un objeto puede convertirse en una imagen y, al mismo tiempo, una imagen puede convertirse en un objeto.
Piensa en un recuerdo de tu infancia, una vivencia pasada o una experiencia que te haya marcado. ¿Qué tres objetos escogerías para evocarlos o representarlos? Puedes escribir los nombres de los objetos o dibujarlos en el espacio en blanco. Ensay a una composición que exprese la idea. Si te apetece, haz tu propio ensamblaje de objetos en casa y envíanos una fotografía o compártela en las redes sociales con la etiqueta *#FSdialogosdelamirada*

2 Federico Guzmán, *The sound of business* (1988)

Si te acercas a la obra de Federico Guzmán leerás repetidamente el nombre *Gamo*. Se trata de una empresa de fabricación de armas ligeras. En este caso, encontramos una multiplicidad de dianas de tiro de dicha marca pegadas sobre la tela.

Para pensar:
¿Para qué sirve una diana?
¿Por qué estas dianas están tapadas con pintura?
¿Cómo interpretas el título The sound of business?
¿Qué efecto provoca la multiplicación de dianas?

El artista dice:
“En el terreno del arte caben todos los elementos sensoriales, la memoria, la lógica, el concepto o la imaginación; pienso que el arte debe servir como punto de encuentro de todas estas energías. Creo que un tipo de arte exclusivamente conceptual está limitado; nosotros también nos movemos por sensaciones, emociones, por intuición. [...] Necesitamos ir más allá del pensamiento y tal vez, finalmente, más allá del propio arte.”

Réplica: ✎

Tomando como base la afirmación del artista, te sugerimos que completes los espacios en blanco con tus apreciaciones sobre esta obra.

Elementos sensoriales
Sentidos que te activa:

Memoria
Recuerdos que te evoca:

Lógica
Cuenta las dianas e intenta localizar su centro:

Concepto
¿Qué significado atribuyes a la referencia a la empresa de armas y el uso de una multiplicidad de dianas?

Imaginación
¿Qué otras formas o aspectos te sugiere esta composición?

3 Antoni Tàpies, *Càntir i bota* (1987)

Los objetos de esta escultura no son reales, sino que han sido fundidos en bronce. Aun así, su presencia remite sin duda a los elementos que representa, ya que estos han sido el modelo a partir del que se han creado sus réplicas.

Para pensar:
¿Qué tipo de objeto es un botijo y en qué contexto se suele encontrar este elemento?
¿Qué efecto provoca la presencia de la bota abandonada?
¿Cómo interpretas la incisión en el botijo?

¿Qué sensación genera que la escultura se disponga a ras de suelo y no sobre un pedestal?
¿Por qué crees que Tàpies decide hacer una réplica en bronce de estos objetos banales?

El artista dice:
“Vivimos constantemente ‘distraídos’, olvidándonos de nuestras raíces más elementales, casi de nuestros instintos. Todo lo que nos rodea es artificioso y en muchos aspectos falso. [...] Con mi obra intento ayudar al hombre a superar este estado de alienación incorporando a su vida cotidiana objetos que lo pongan en contacto, de un modo tangible, con los problemas últimos y más profundos de nuestra existencia.”

Réplica: ✎

Inspirándote en las palabras de Tàpies, comenta en grupo o escribe individualmente una breve reflexión sobre los temas que evoca esta pieza. Piensa que Tàpies trabajó muy a menudo con materiales pobres (papeles rotos, cordeles deshechos, cartones, etc.) con la intención de mostrarnos fielmente su presencia desnuda. ¿Qué tipo de reivindicación se puede desprender del uso de materiales frágiles y caducos? ¿Qué cambia en la obra de arte el hecho de optar por un material noble y resistente como el bronce?

ITINERARIS PER A UN DIÀLEG ACTIU
AMB LES OBRES

Diàlegs de la mirada proposa una conversa entre diferents obres de la col·lecció de Josep Suñol que presenten aspectes comuns, però també et convida a formular la teva rèplica i completar, d'aquesta manera, el procés comunicatiu de les obres. El present document et planteja un recorregut perquè miris, pensis, analitzis, qüestionis, sentis, treballis i gaudeixis de les diferents obres de l'exposició. A més d'aquest itinerari, en trobaràs dos més que permeten altres lectures i diverses experiències de visita. Pots fer-los tots tres o cap d'ells. Pots treballar individualment o en grup. I, per suposat, t'animem a aproximar-te a totes les obres presents a l'exposició amb una actitud activa.

El que sents

Què fa sentir la matèria?

Marcel Duchamp parlava de l'acte creador com a una transferència des de l'artista a l'espectador en forma d'osmosi estètica que té lloc a través de la matèria inerta. Et proposem un recorregut per l'exposició basat en **obres d'art que revelen la presència viva de qui les ha creat** mitjançant múltiples solucions plàstiques. La realitat matèrica de les peces esdevé així manifestació explícita de l'energia i la intenció de l'artista, al temps que constitueixen un reflex del seu temps. Però per tancar el cercle, aquestes creacions necessiten nodrir-se de la nostra reacció en forma de sentiments i emocions. Així doncs, què fa sentir la matèria?

1 **Jaume Xifra, *Chaise de salon d'art* (1974)**

Per sentir:

Què passaria si t'asseguessis sobre aquesta cadira?

Quin sentiment et provoca el filferro espinós? On solem trobar aquest material?

Aquesta peça té per títol Cadira de sala d'art. Com l'interpretes?

Tradicionalment, l'art sol associar-se a l'experimentació plàstica i al plaer estètic, però què et suggereix l'agressivitat i la contundència d'aquest objecte, aparentment tan feble?

L'artista diu:

Jaume Xifra va desenvolupar una sèrie d'obres que ell mateix anomenava objectes “irreversibles” o “impossibles”:

“Són objectes habituals en situacions paradoxals, de vegades còmics, de vegades tràgics, al ser privats i alhora presoners de la seva funcionalitat.”

En quin sentit és aquesta cadira un objecte impossible o irreversible? Diries que el seu significat és tràgic o còmic?

Rèplica: ✍

Jaume Xifra considerava l'activitat artística com a un mitjà de comunicació i un intercanvi amb l'espectador. En aquesta línia, va crear peces que provocaven en els receptors el desig d'interactuar i que els incitaven a dur a terme un gest. Però, en el cas present, la intervenció és irrealitzable perquè finalitzaria amb un acte destructiu. En certa manera, consumir l'acció fa que l'obra es transformi, ja que es buida de la seva proposta inicial, consistent precisament a generar emotivitat i potenciar els sentits de qui contempla les obres.

Et convidem a reflexionar o a iniciar un petit debat sobre què es guanya i què es perd quan en una exposició no podem tocar una obra d'art i ens hem de limitar a contemplar-la perquè ens suggereixi i ens evoqui.

2 **Manuel Millares, *Pintura núm. 5* (1959)**

Per sentir:

Busca l'obra de Millares a la sala Vermell. Quina és la teva primera impressió al veure-la?

Si poguessis tocar la peça, quina sensació et produiria al tacte?

Esquitxades, dolls, taques, trencats... Què et suggereixen aquests elements?

Podries resseguir els gestos de l'artista sobre l'obra i intuir el procés de creació?

Fixa't en el material de què està feta. A què et remet l'ús de la tela de sac?

L'artista diu:

Manuel Millares formava part d'un col·lectiu d'artistes d'avantguarda anomenat El Paso, actiu a Espanya a finals dels anys cinquanta, en uns moments difícils i foscos. El grup apostava per un art abstracte i matèric. Aquest és un fragment del seu manifest:

“Creiem que el nostre art no serà vàlid mentre no contingui una inquietud coincident amb els signes de l'època, realitzant una apassionada presa de contacte amb els corrents artístics més renovadors. Anem cap a una plàstica revolucionària –en la qual estiguin presents la nostra tradició dramàtica i la nostra expressió directa– que respongui històricament a una activitat universal.”

Rèplica: ✍

Per a Manuel Millares, l'art havia de tenir una base ètica i havia d'estar a l'alçada de les circumstàncies del temps convuls que li va tocar viure. Si la ràbia i la indignació contra la dictadura s'expressen amb agressius, intensos i espontanis estrips sobre la tela de sac, quines altres solucions plàstiques servien per evidenciar el sentiment individual o col·lectiu del temps present?

Tria un sentiment que et defineixi o que creguis representatiu de la societat actual i pensa quines formes, línies, colors, matèries, textures o fins i tot objectes podries fer servir per manifestar-lo. Pots apuntar les idees o assajar un esbós de la composició en l'espai en blanc. També pots enviar-nos la fotografia del resultat o compartir-la a les xarxes socials amb l'etiqueta *#FSdialegsdelamirada*

3 **Juan Genovés, *125* (1971)**

Per sentir:

A què se sol associar el color vermell?

Cap a on corren les figures o de què fugen?

Per què no podem apreciar els rostres ni reconèixer cap traç d'aquests personatges?

Quin punt de vista adopta l'artista per representar la seqüència?

Com variaria el sentit de l'obra si en comptes de vermella fos d'un altre color?

L'artista diu:

“Les meves obres es comenten soles; tot el que digui després seria de segona divisió en relació amb l'esforç que m'ha costat pintar-les. A un quadre hi ha la vessant literària i la vessant plàstica. De cap de les dues n'és responsable l'artista un cop que l'obra està en mans de l'espectador. [...] El quadre ha d'estar viu, la matèria ha de seguir viva quan l'artista acaba l'obra.”

Rèplica: ✍

Com molts altres artistes que van viure la Guerra Civil espanyola i la dictadura franquista, Juan Genovés sempre ha reivindicat la funció social i política de l'art. Al seu torn, ha estat influenciat pel corrent del pop art, que s'inspira en el llenguatge i la tècnica pròpia dels mitjans de comunicació de masses (diaris, fotografia, cinema, televisió, etc.) per aplicar-los de noves maneres en les obres d'art.

Imagina que aquesta obra il·lustrés una notícia del diari. Mira l'any en què va ser feta i pensa el titular que l'acompanyaria.

Busca als mitjans una fotografia similar a l'obra de Genovés i detecta els punts en comú i les diferències. Quina imatge et commou més i per què?

ITINERARIOS PARA UN DIÁLOGO ACTIVO
CON LAS OBRAS

Diálogos de la mirada propone una conversación entre diferentes obras de la colección de Josep Suñol que presentan aspectos comunes, pero también te invita a completar el proceso comunicativo de la obra de arte animándote a formular tu réplica. El presente documento plantea un recorrido para mirar, pensar, analizar, cuestionar, sentir, trabajar y disfrutar las distintas obras que conforman la exposición. Además de este itinerario, encontrarás dos más que permiten diversas lecturas y experiencias de visita. Puedes seguir los tres o ninguno. Puedes trabajar individualmente o en grupo. Y, por supuesto, te animamos a aproximarte a todas las obras presentes en la exposición con una actitud activa.

Lo que sientes

¿Qué hace sentir la materia?

Marcel Duchamp hablaba del acto creador como una transferencia desde el artista al espectador, en forma de ósmosis estética, que tiene lugar a través de la materia inerte. Te proponemos un recorrido por la exposición basado en **obras que revelan la presencia viva de quien las ha creado** mediante múltiples soluciones plásticas. La realidad matérica de las piezas deviene así manifestación explícita de la energía y la intención del artista, al tiempo que estas constituyen un reflejo de su tiempo. Pero para cerrar el círculo, las creaciones necesitan nutrirse de nuestra reacción en forma de sentimiento. Así pues, ¿qué nos hace sentir la materia?

1 Jaume Xifra, *Chaise de salon d’art* (1974)

Para sentir:

¿Qué pasaría si te sentaras en esta silla?

¿Qué sentimiento te provoca el alambre de espino? ¿Dónde se suele encontrar este material?

La pieza lleva por título Silla de sala de arte. ¿Cómo lo interpretas?

Tradicionalmente, el arte suele asociarse a la experimentación plástica y al placer estético, pero ¿qué te sugiere la agresividad y la contundencia de este objeto, aparentemente tan frágil?

El artista dice:

Jaume Xifra desarrolló una serie de obras que él mismo llamaba objetos “irreversibles” o “imposibles”:

“Son objetos cotidianos en situaciones paradójicas, a veces cómicos, a veces trágicos, al ser privados y al mismo tiempo prisioneros de su funcionalidad.”

¿En qué sentido es esta silla un objeto imposible o irreversible? ¿Dirías que su significado es trágico o cómico?

Réplica:

Jaume Xifra consideraba la actividad artística como un medio de comunicación y un intercambio con el espectador. En esta línea, creó piezas que provocaban en los receptores el deseo de actuar y les incitaba a llevar a cabo un gesto. Pero en el caso presente, la intervención es irrealizable porque finalizaría con un acto destructivo. En cierto modo, el hecho de consumir la acción sobre la obra hace que esta se transforme, ya que se vacía de su propuesta inicial, consistente, precisamente, en generar emotividad y potenciar los sentidos de quien contempla las obras.

Te proponemos que reflexiones o establezcas un pequeño debate en grupo sobre qué se gana y qué se pierde cuando en una exposición no podemos tocar una obra de arte y debemos limitarnos a contemplarla para que nos sugiera y nos evoque.

2 Manuel Millares, *Pintura nº 5* (1959)

Para sentir:

Busca la obra de Millares en la sala Vermell. ¿Cuál es tu primera impresión al verla?

Si pudieses tocar la pieza, ¿qué sensación te produciría al tacto?

Salpicaduras, chorros, manchas, rasgados... ¿Qué te sugieren estos elementos?

¿Podrías seguir los gestos del artista sobre la obra e intuir el proceso de creación?

Fíjate en el material del que está hecha. ¿A qué te remite el uso de la tela de saco?

El artista dice:

Manuel Millares formaba parte de un colectivo de artistas de vanguardia llamado El Paso, activo en España a finales de los años cincuenta, justo en unos momentos difíciles y oscuros. El grupo apostaba por un arte abstracto y matérico. Este es un fragmento de su manifiesto:

“Creemos que nuestro arte no será válido mientras no contenga una inquietud coincidente con los signos de la época, realizando una apasionada toma de contacto con las más renovadoras corrientes artísticas. Vamos hacia una plástica revolucionaria –en la que estén presentes nuestra tradición dramática y nuestra directa expresión– que responda históricamente a una actividad universal.”

Réplica:

Para Manuel Millares el arte debía tener una base ética y debía estar a la altura de las circunstancias del tiempo convulso que le tocó vivir. Si la rabia y la indignación contra la dictadura se expresan con agresivos, intensos y espontáneos rasgones sobre la tela de saco, ¿qué otras soluciones plásticas servirían para evidenciar el sentir individual o colectivo del tiempo presente?

Escoge un sentimiento que te defina o que creas representativo de la sociedad actual y piensa qué formas, líneas, colores, materias, texturas o incluso objetos podrías utilizar para manifestarlo. Puedes apuntar las ideas o ensayar un esbozo de la composición en el espacio en blanco. También puedes enviarnos la fotografía del resultado o compartirla en las redes sociales con la etiqueta #FSdialogosdelamirada

3 Juan Genovés, *125* (1971)

Para sentir:

¿A qué se suele asociar el color rojo?

¿Hacia dónde corren las figuras o de qué huyen?

¿Por qué no podemos apreciar los rostros ni reconocer ningún rasgo de los personajes?

¿Qué punto de vista adopta el artista para representar la secuencia?

¿Cómo variaría el sentido de la obra si en vez de roja fuese de otro color?

El artista dice:

“Mis obras se comentan solas; todo lo que diga después sería de segunda división en relación al esfuerzo que me ha costado pintarlas. En un cuadro está la vertiente literaria y la vertiente plástica. De ninguna de las dos es responsable el artista una vez que la obra está en manos del espectador. [...] El cuadro debe estar vivo, la materia debe seguir viva cuando el artista acaba la obra.”

Réplica:

Como muchos otros artistas que vivieron la Guerra Civil y la dictadura franquista, Juan Genovés siempre ha reivindicado la función social y política del arte. A su vez, ha estado influenciado por la corriente pop art, que se inspira en el lenguaje y la técnica propia de los medios de comunicación de masas (diarios, fotografía, cine, televisión, etc.) para aplicarlos de nuevas maneras en las obras de arte.

Imagina que esta obra ilustrara una noticia del periódico. Mira el año en que se hizo y piensa el titular que la acompañaría.

Busca en los medios una fotografía similar a la obra de Genovés y detecta los puntos comunes y las diferencias. ¿Qué imagen te conmueve más y por qué?

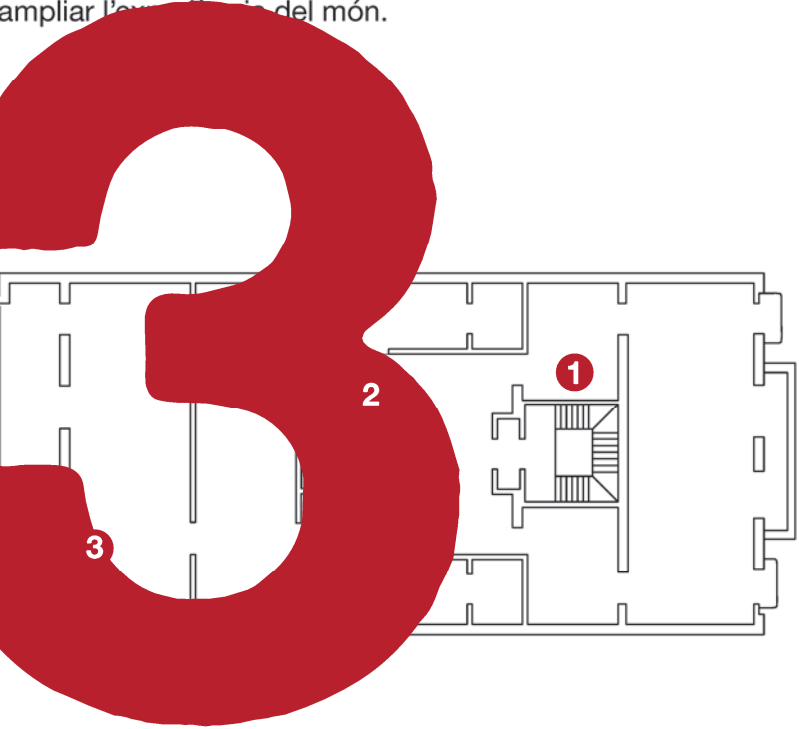
ITINERARIS PER A UN DIÀLEG ACTIU
AMB LES OBRES

Diàlegs de la mirada proposa una conversa entre diferents obres de la col·lecció de Josep Suñol que presenten aspectes comuns, però també et convida a formular la teva rèplica i completar, d'aquesta manera, el procés comunicatiu de les obres. El present document et planteja un recorregut perquè miris, pensis, analitzis, qüestionis, sentis, treballis i gaudeixis de les diferents obres de l'exposició. A més d'aquest itinerari, en trobaràs dos més que permeten altres lectures i diverses experiències de visita. Pots fer-los tots tres o cap d'ells. Pots treballar individualment o en grup. I, per suposat, t'animem a aproximar-te a totes les obres presents a l'exposició amb una actitud activa.

El que
perceps

Què estàs mirant?

L'aparença és un estadi del fet visible. Però no és suficient mirar les coses al nivell manifest en què se'ns presenten perquè revelin el seu sentit i la seva essència. Et proposem un recorregut per l'exposició a través **d'obres ambigües que evidencien un aspecte i un significat aparent** però que, en una aproximació més profunda, **ens descobreixen una multiplicitat de capes**. Perquè l'art introdueix canvis en l'ordre que veiem, ens anima a compartir preguntes i respostes i ens ajuda a imaginar i ampliar l'experiència del món.

1 Ramon Guillén-Balmes, *Modelo de uso nº 5* (1992)

Per mirar:

A què et remet l'aspecte aparent d'aquesta peça?

Quina relació guarda l'objecte amb la fotografia?

Què et suggereix el nom de l'obra, Model d'ús?

Quin efecte provoca la seva disposició en la sala i com canviaria si l'escultura fos a dintre d'una vitrina o sobre un pedestal?

L'artista diu:

“Parlo de pròtesis sobretot en aquells treballs que estan previstos per a una certa funció, els que jo anomeno propostes o encàrrecs. Existeix una relació directa amb la persona que m'exposa un diseg, a la qual jo responc amb una proposta per a una peça, un 'model d'ús' que ha de funcionar encara que sigui una única vegada. M'interessa la part útil que vull atorgar a l'objecte artístic, a l'escultura. Allò fonamental no és la peça en si, sinó la relació que estableixo amb la persona que fa l'encàrrec.”

Rèplica: ✎

L'origen d'aquesta peça és el diseg que li expressa un amic per escrit: rebre suport per afrontar el seu ingrés a presó com a conseqüència d'un delictes d'insubmissió. La resposta de l'artista és un objecte de feltre que constitueix una prolongació del cos a mode de pròtesi, amb la intenció de solucionar el problema físic i emocional. Et convidem a dur a terme un experiment similar. Escriu un diseg, un anhel o una necessitat personal, física o emocional. Demana al teu acompanyant o a una persona del teu entorn que pensi un objecte capaç de sintetitzar la manera de solucionar-lo o aconseguir-lo. Si et ve de gust, envia'ns la fotografia del dibuix resultant o comparteix-la a les xarxes socials amb l'etiqueta #FSdialecs de la mirada

Diseg

Dibuix

2 Ignasi Aballí, *Paper moneda* (2010)

Per mirar:

Intenta descriure la imatge que veus. Com és la seva forma, textura i color?

Quina diries que és la tècnica de l'obra?

Observa-la de més a prop i fixa't en el títol.

L'artista diu:

“La meua intenció és provocar o crear cert desassossec en l'espectador tot enfrontant-lo a la realitat d'una manera que normalment no contempla, però que a partir de les obres es veu obligat a advertir per l'acumulació, la descontextualització i la reiteració dels elements.”

Rèplica: ✎

Paper moneda és una composició elaborada amb encenalls de diversos bitllets d'euro triturats. Ignasi Aballí proposa obres aparentment neutres que, en realitat, tracten un contingut incòmode i donen una visió crítica. Són propostes dirigides cap a l'espectador, cap a l'exterior, que no necessàriament reflecteixen la subjectivitat de l'artista sinó que parlen del món i de la seva problemàtica. Per això la idea té més importància que el fet pictòric. Et convidem a reflexionar, individualment o en grup, al voltant de les idees que recull aquesta peça. Per fomentar el debat et llancem algunes preguntes obertes:

De quin aspecte de la realitat creus que ens parlar la proposta d'Aballí?

Quin significat atribueixes al fet de destruir els diners?

Quin nou valor guanya aquest material un cop reconvertit en obra d'art?

Fundació Suñol

Passeig de Gràcia 98 | 08008 Barcelona | T 93 496 10 32
info@fundaciosunol.org | www.fundaciosunol.org

3 Pello Irazu, *Corazón* (1989)

Per mirar:

Si haguessis de descriure aquesta peça, quins adjectius triaries?

Diries que és una pintura o una escultura?

Quina relació trobes entre el nom de l'obra i el seu aspecte formal?

A què et remet el material de què està feta?

L'artista diu:

“Com a nét del minimalisme, sempre m'ha interessat la tensió que es dona entre el que saps, el que perceps i el que sentis. En el meu procés creatiu, m'interessa la percepció i la recepció de l'aspecte físic a través de la imatge, esbrinar quant de temps una obra d'art és capaç de retenir la mirada d'algú en un món hipertrofiat pel consum.”

Rèplica: ✎

El minimalisme ofereix una experiència de l'obra d'art basada en la no-representació i, en canvi, ressalta l'objecte físic per potenciar la percepció de la seva mida, la seva forma i l'orientació en l'espai. Pello Irazu, influenciat per aquest corrent, treballa en peces de colors purs i formes geomètriques simples amb parts idèntiques i repetides, de superfícies monocromes i neutres. És una obra que aparentment denota fredor, distància i en la qual no podem trobar cap gest de l'artista per destacar la seva pròpia presència. Tanmateix, la desafecció de les formes i la matèria contrasta amb el títol de l'obra –*Corazón*– i també amb l'aplicació manual de la pintura vermella, que si ens hi fixem adopta un aspecte irregular i revela el rastre de la pinzellada. Així doncs, podem dir que d'una banda trobem l'obra com a objecte físic i, de l'altra, trobem l'obra com a imatge, en fer referència a un element tant metafòric i simbòlic com és el cor.

En la teua opinió, quina és la tensió que es produeix entre “el que saps, el que sentis i el que perceps” d'aquesta obra? Intenta separar i classificar en aquestes tres categories les teves idees sobre ella:

El que saps

El que sentis

El que perceps

ITINERARIOS PARA UN DIÁLOGO ACTIVO
CON LAS OBRAS

Diálogos de la mirada propone una conversación entre diferentes obras de la colección de Josep Suñol que presentan aspectos comunes, pero también te invita a completar el proceso comunicativo de la obra de arte animándote a formular tu réplica. El presente documento plantea un recorrido para mirar, pensar, analizar, cuestionar, sentir, trabajar y disfrutar las distintas obras que conforman la exposición. Además de este itinerario, encontrarás dos más que permiten diversas lecturas y experiencias de visita. Puedes seguir los tres o ninguno. Puedes trabajar individualmente o en grupo. Y, por supuesto, te animamos a aproximarte a todas las obras presentes en la exposición con una actitud activa.

Lo que percibes

¿Qué estás mirando?

La apariencia es un estadio del hecho visible. Pero no basta mirar las cosas al nivel manifiesto en que se nos presentan para que revelen su sentido y su esencia. Te proponemos un recorrido a la exposición a través de **obras ambiguas que evidencian un aspecto y un significado aparente** pero que, en una aproximación más profunda, **nos descubren una multiplicidad de capas**. Porque el arte introduce cambios en el orden de lo que vemos, nos anima a compartir preguntas y respuestas, ayuda a imaginar y ampliar la experiencia del mundo.

1 Ramon Guillén-Balmes, *Modelo de uso nº 5* (1992)

Para mirar:

¿A qué remite el aspecto aparente de esta pieza?

¿Qué relación guarda el objeto con la fotografía?

¿Qué te sugiere el título de la obra, *Modelo de uso*?

¿Qué efecto provoca su disposición en la sala y cómo cambiaría si la escultura estuviera en una vitrina o sobre un pedestal?

El artista dice:

“Hablo de prótesis sobre todo en aquellos trabajos que están previstos para una cierta función, los que yo llamo propuestas o encargos. Existe una relación directa con la persona que me expone un deseo, a quien yo respondo con una propuesta para una pieza, un ‘modelo de uso’ que debe funcionar al menos una vez. Me interesa la parte útil que quiero otorgar al objeto artístico, a la escultura. Lo fundamental no es la pieza en sí, sino la relación que establezco con la persona que hace el encargo.”

Réplica: ✍

El origen de esta pieza es el deseo que le expresa un amigo por escrito: recibir apoyo para enfrentar su estancia en prisión por un delito de insumisión. La respuesta del artista es un objeto de fieltro que constituye una prolongación del cuerpo a modo de prótesis, con la intención de solucionar el problema físico y emocional. Te proponemos que lleves a cabo un ejercicio similar. Escribe un deseo, un anhelo o una necesidad personal, física o emocional. Pide a tu acompañante o a una persona de tu entorno que piense un objeto capaz de sintetizar la manera de solucionarlo o cumplirlo. Si te apetece, envíanos la fotografía del dibujo resultante o compártela en las redes sociales con la etiqueta #FSdialogosdelamirada

Deseo

Dibujo

2 Ignasi Aballí, *Papel moneda* (2010)

Para mirar:

Intenta describir la imagen que ves. ¿Cómo es la forma, la textura y el color?

¿Cuál crees que es la técnica de la obra?

Obsérvala de cerca y fíjate en el título.

El artista dice:

“Mi intención es provocar o crear cierto desasosiego en el espectador enfrentándolo a la realidad de una manera que normalmente no contempla, pero que a partir de las obras se ve obligado a advertir por la acumulación, la descontextualización y la reiteración de los elementos.”

Réplica: ✍

Papel moneda es una composición elaborada con virutas de diversos billetes de euro triturados. Ignasi Aballí propone obras aparentemente neutras que, en realidad, tratan un contenido incómodo y ofrecen una visión crítica. Son propuestas dirigidas hacia el espectador, hacia el exterior, que no necesariamente reflejan la subjetividad del artista sino que hablan del mundo y de su problemática. Por eso la idea tiene más importancia que el hecho pictórico. Te animamos a reflexionar, individualmente o en grupo, acerca de las ideas que recoge esta pieza. Para fomentar el debate, lanzamos algunas preguntas abiertas:

¿De qué aspecto de la realidad crees que nos está hablando la propuesta de Aballí?

¿Qué significado atribuyes al hecho de destruir el dinero?

¿Qué nuevo valor gana este material una vez reconvertido en obra de arte?

3 Pello Irazu, *Corazón* (1989)

Para mirar:

Si tuvieses que describir esta pieza, ¿qué adjetivos escogerías?

¿Dirías que es una pintura o una escultura?

¿Qué relación encuentras entre el nombre de la obra y su aspecto formal?

¿Qué te sugiere el material con el que está hecha?

El artista dice:

“Como nieto del minimalismo, siempre me ha interesado la tensión que se da entre lo que sabes, lo que percibes y lo que sientes. En mi proceso creativo, me interesa la percepción y la recepción de lo físico a través de la imagen, descubrir cuánto tiempo una obra de arte es capaz de retener la mirada de alguien en un mundo hipertrofiado por el consumo.”

Réplica: ✍

El minimalismo ofrece una experiencia de la obra de arte basada en la no representación y en cambio resalta el objeto físico para potenciar la percepción de su tamaño, su forma y la orientación en el espacio. Pello Irazu, influenciado por esta corriente, trabaja en piezas de colores puros y formas geométricas simples con partes idénticas y repetidas, de superficies monocromas y neutras. Es una obra que aparentemente denota frialdad, distancia y en la que no podemos encontrar ningún gesto del artista para destacar su propia presencia. Sin embargo, la desafección de las formas y de la materia contrasta con el título de la obra –*Corazón*– y también con la aplicación manual de la pintura roja, que si uno se fija adopta un aspecto irregular y permite adivinar el rastro de la pincelada. Así pues, por un lado vemos la obra como objeto físico y, por el otro, vemos la obra como imagen, en tanto que hace referencia a un elemento tan metafórico y simbólico como el corazón.

En tu opinión, ¿cuál es la tensión que se produce entre “lo que sabes, lo que sientes y lo que percibes” de esta obra? Intenta separar y clasificar en estas tres categorías tus ideas sobre ella:

Lo que sabes

Lo que sientes

Lo que percibes

